

OHJEISTUS ROTURISTEYTYSTEN KÄYTÄNNÖN TOTEUTUKSESTA JA SEURANTARAPORTISTA

Kennelliiton hallituksen 22.11.2013 hyväksymä. Voimassa 1.1.2014 alkaen.

Roturisteytyshakemus

Roturisteytyshakemuksessa tulee esittää risteytyksen tavoitteet sekä risteytykseen valittujen koirien ominaisuudet. Lisäksi annetaan suuntaviivoja tulevien risteytyspentujen jalostuskäytöstä.

Tavoitteet: mitä omasta rodusta puuttuu eli miksi risteytetään?

- Käyttöominaisuuksien lisääminen tai palauttaminen
- Rotukohtaisten perinnöllisten sairauksien, luonneongelmien ja/tai lisääntymisongelmien vähentäminen
- Normaalin alleelin tuominen rotuun, kun rotuun on fiksoitunut jokin ongelma-alleeli
- Liioitellun ulkomuodon tervehdyttäminen
- Rodun koirien yleisen elinvoiman nostaminen perinnöllistä vaihtelua lisäämällä (immunologisten sairauksien riskin vähentäminen)

Risteytysohjelmat ovat ensisijaisesti tarkoitettu rodulle, joissa ei ole tarpeeksi perinnöllistä vaihtelua tärkeiden, koiran hyvinvointiin vaikuttavien ominaisuuksien jalostamiseksi.

Hakemukseen sisällytetään vapaamuotoinen analyysi oman rodun tilasta ja risteytystarpeesta. Apuna voidaan käyttää rodun jalostuksen tavoiteohjelmaa.

Mihin rotuun risteytetään?

”Miksi risteytetään?” –kysymys auttaa myös rodun valinnassa:

- Rotu, jossa on sitä ominaisuutta mitä omasta rodusta puuttuu
- Jos halutaan vain lisätä perinnöllistä vaihtelua, valitaan jokin mahdollisimman terve, ongelmaton, samankaltainen rotu
- Vieraalla rodulla ei pitäisi olla samoja perinnöllisiä ongelmia yhtä yleisenä kuin omalla rodulla
- Mielellään käyttöominaisuuksiltaan/luonteeltaan samanlainen kuin oma rotu tai sitten hyvin neutraali seurakoiramainen rotu, jossa ei esiinny mitään vahvoja käyttäytymisen ääripiirteitä

Hakemuksessa kerrotaan mikä/mitkä rodut risteytykseen on valittu ja miksi. Lisäksi käydään läpi mitä terveydellisiä tai muita riskejä kyseisessä vieraassa rodussa voi risteytystä ajatellen olla.

Mitkä yksilöt valitaan?

- Yksilöt, jotka parhaiten vastaavat kysymykseen ”Millaisia koiria halutaan?”
- Yksilöt, joilla on tarpeeksi ikää omien sekä lähisuvun perinnöllisten sairauksien toteamiseen
- Kummallakin yhdistelmän osapuolella on hyvä olla kunnon jälkeläisnäyttöä
- Ehdottoman terveet ja luonteeltaan ongelmattomat yksilöt, jotka täyttävät oman rodun JTO:ssa annetut suositukset jalostuskoirille.

Hakemuksessa yksilöidään risteytyksessä käytettävät koirat, joista voidaan antaa muutamia eri vaihtoehtoja. Yksilöiden terveydestä, luonteesta, rakenteesta ja käyttöominaisuuksista annetaan olemassa olevat tiedot: viralliset terveys-, koe- ja näyttelytulokset, jalostustarkastustulokset sekä koiran omistajilta, rotuyhdistyksestä ja muilta harrastajilta saatu tieto. Näyttelytuloksista huomioidaan varsinkin rakenteen toiminnallisuuden arvio sekä luonnearviot.

Kuinka monta risteytyspentuetta tarvitaan?

Risteytysten lukumäärä riippuu oman rodun tilanteesta ja risteytyksen tavoitteista, ja voi tarkentua vasta matkan varrella.

Risteytyspentujen jalostuskäyttö

Hakemukseen kirjataan risteytyskoirien alustava jatkokäyttösuunnitelma:

- Millaisiin yksilöihin tai sukuihin yhdistämällä ensimmäisen ja tulevien polvien risteytyskoiria on tarkoitus käyttää jalostukseen?
- Pidetäänkö risteytyskoirat ja niiden jälkeläiset vain tietyssä osassa rotua vai onko tarkoitus levittää uusia geenimuotoja tasaisesti koko rotuun?
- Millaisia jälkeläismääriä kultakin risteytyspentueelta halutaan tulevaisuudessa?
- Kuinka montaa koiraa on pentueittain tarkoitus käyttää jalostukseen?

On huomioitava, että ensimmäisessä (F1) polvessa koirilla saattaa olla luonneominaisuuksia, joita kummallakaan vanhempaisrodulla ei ole. Tämän ei tarvitse olla koirien jalostuskäytön este, elleivät nämä ominaisuudet ole esimerkiksi arkuutta tai vihaisuutta. Takaisinristeytyksessä luonneominaisuudet alkavat yleensä vakiintua ennalleen.

Hakemuksen liitteet

- Rodun kotimaan lausunto
- Rotujärjestön lausunto

Seurantareportti

Risteytyspentueiden seurannassa on tarkoitus selvittää toteutuivatko tavoitteet, riittivätkö tehdyt risteytysyhdistelmät vai pitäisikö niitä tehdä lisää, ja saatiinko vieraasta rodusta jotain ei-toivottavaa. Näiden asioiden perusteella mietitään mitä seuraavaksi pitäisi tehdä.

Risteytysjälkeläisiä ja -vanhempia suositellaan seurattaviksi koko niiden elämän ajan. Jatkosuunnitelmat riippuvat siitä mitä ominaisuuksia on karsittava ja mitä vahvistettava. Samalla on varmistettava koko rodun tasolla, ettei mikään sukulinja, ei myöskään risteytyslinja, lisäännä liikaa suhteessa muihin.

Risteytyspentueen osalta kirjataan ylös oliko tiineydessä tai synnytyksessä jotain erityistä huomioitavaa. Pentuja seurataan ennen luovutusikää ja kirjataan rutiiniasioiden, kuten painon kehityksen, lisäksi ylös kaikki poikkeava pentujen tai emän käyttäytymisessä ja terveydentilassa.

Pentujen omistajia pyydetään kirjaamaan kaikki eläinlääkärikäynnit ja niiden syyt ylös siihen asti, kun koirat täyttävät 8 vuotta sekä täyttämään Kennelliiton terveystarkastus- ja luonnekyselyt koiran ollessa 3-4 -vuotias.

Pennuille tehdään viralliset rodunomaiset terveystarkastukset ja ne pyritään käyttämään luonnekyselyssä tai MH:ssa.

Pennut käytetään jalostustarkastuksessa niiden täytettyä kolme vuotta.

Kuolinsyyt ja -päivämäärät tallennetaan Kennelliiton Jalostustietojärjestelmään.